Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. mai 2021 *

Apellatsioonkaebus – Majandus- ja rahaliit – Pangandusliit – Määrus (EL) nr 806/2014 – Krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduse ühtne kriisilahenduskord ja ühtne kriisilahendusfond – Artikkel 18 – Kriisilahendusmenetlus – Tingimused – Maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääv ettevõtja – Euroopa Keskpanga (EKP) avaldus maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta – Ettevalmistav akt – Vaidlustamatu akt – Vastuvõetamatus

Liidetud kohtuasjades C-551/19 P ja C-552/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 17. juulil 2019 esitatud kaks apellatsioonkaebust,

ABLV Bank AS, asukoht Riia (Läti) (C-551/19 P),

ja

Ernests Bernis, elukoht Jurmala (Läti),

Oļegs Fiļs, elukoht Jurmala,

OF Holding SIA, asukoht Riia (Läti),

Cassandra Holding Company SIA, asukoht Jurmala (C-552/19 P),

esindajad: *Rechtsanwälte* O. Behrends ja M. Kirchner ning hiljem *Rechtsanwältin* O. Behrends,

apellandid

menetluse teised pooled:

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: E. Koupepidou ja G. Marafioti, keda abistas *abogado* J. Rodríguez Cárcamo, hiljem E. Koupepidou, G. Marafioti ja R. Ugena,

kostja esimeses kohtuastmes,

keda toetab:

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, K.-P. Wojcik ja A. Steiblytė, hiljem D. Triantafyllou, A. Nijenhuis ja A. Steiblytė,

menetlusse astuja apellatsioonimenetluses,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Wahl (ettekandja), F. Biltgen ja L. S. Rossi,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik M. Longar,

arvestades kirjalikku menetlust ja 22. oktoobri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 14. jaanuari 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Oma apellatsioonkaebustes paluvad esiteks ABLV Bank AS ja teiseks Ernests Bernis, Oļegs Fiļs, OF Holding SIA ja Cassandra Holding Company SIA, et tühistataks vastavalt Euroopa Liidu Üldkohtu 6. mai 2019. aasta kohtumäärus ABLV Bank *vs.* EKP (T-281/18, EU:T:2019:296) (kohtuasi C-551/19 P) ja 6. mai 2019. aasta kohtumäärus Bernis jt *vs.* EKP (T-283/18, ei avaldata, EU:T:2019:295) (kohtuasi C-552/19 P) (edaspidi „vaidlustatud kohtumäärused“), millega Üldkohus jättis vastuvõetamatuna läbi vaatamata nende hagid, milles paluti tühistada Euroopa Keskpanga (EKP) 23. veebruari 2018. aasta aktid, milles viimane avaldas seisukohta, et ABLV Bank ja tema tütarettevõtja ABLV Bank Luxembourg SA on maksejõuetud või jäävad tõenäoliselt maksejõuetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1), artikli 18 lõike 1 tähenduses (edaspidi „vaidlusalused aktid“).

Õiguslik raamistik

2 Määruse nr 806/2014 põhjendused 8, 11, 24 ja 26 on järgmised:

„(8) Tõhusam kriisilahenduskord on oluline vahend sellise kahju ärahoidmiseks, mida pankade maksejõuetus on minevikus tekitanud.

[…]

(11) Ühtse kriisilahenduskorra kontekstis kehtestatakse osalevate liikmesriikide puhul tsentraliseeritud kriisilahendusõigus ning see usaldatakse käesoleva määrusega loodud ühtsele kriisilahendusnõukogule (edaspidi „kriisilahendusnõukogu“) ja liikmesriikide kriisilahendusasutustele. […]

[…]

(24) Arvestades, et ainult liidu institutsioonid võivad kehtestada liidu kriisilahenduspoliitika ja kuna iga kriisilahendusskeemi vastuvõtmisel jääb teatav kaalutlusruum, on vaja sätestada [Euroopa Liidu nõukogu] ja [Euroopa komisjoni] piisav kaasamine institutsioonidena, kes [ELTL] artikli 291 kohaselt võivad teostada rakendusvolitusi. Kriisilahendusnõukogu tehtud kriisilahendusotsuste kaalutlusaspekte peaks hindama komisjon. Arvestades kriisilahendusotsuste märkimisväärset mõju liikmesriikide ja kogu liidu finantsstabiilsusele ning liikmesriikide

fiskaalsuveräänsusele, on tähtis, et rakendusvolitused teatavate kriisilahendusega seotud otsuste tegemiseks antaks nõukogule. Seepärast peaks just nõukogu komisjoni ettepaneku alusel teostama tõhusat kontrolli selle üle, kuidas kriisilahendusnõukogu on hinnanud avaliku huvi olemasolu, ning hindama kõiki olulisi muudatusi, mis on tehtud [ühtsest kriisilahendusfondist] konkreetsele kriisilahenduse meetmele antavas abisummas. […]

[…]

(26) EKP kui ühtse järelevalvemehhanismi raames tegutsev järelevalveasutus ja kriisilahendusnõukogu peaksid olema võimelised hindama, kas krediidiasutus on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääv ning kas on põhjendatult alust oodata, et mõni alternatiivne erasektoripoolne või järelevalvemeede hoiaks selle maksejõuetuse mõistliku aja jooksul ära. Kui kriisilahendusnõukogu leiab, et kõik kriteeriumid kriisilahenduse käivitamiseks on täidetud, peaks ta kriisilahendusskeemi vastu võtma. Kriisilahendusskeemi vastuvõtmise menetlus, millesse on kaasatud komisjon ja nõukogu, tugevdab kriisilahendusnõukogu jaoks vajalikku tegevuslikku iseseisvust, olles samas kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu tõlgendusega asutustele volituste delegeerimise põhimõtte kohta. Seetõttu sätestatakse käesolevas määruses, et kriisilahendusnõukogu vastuvõetud kriisilahendusskeem jõustub ainult sel juhul, kui nõukogu või komisjon ei esita 24 tunni jooksul pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu selle on vastu võtnud, vastuväiteid või kui selle kriisilahendusskeemi kiidab heaks komisjon. Põhjused, miks nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal kriisilahendusnõukogu kriisilahendusskeemile vastu olla, on rangelt piiratud avaliku huvi olemasoluga ja sellega, kui komisjon on oluliselt muutnud summat, mille kriisilahendusnõukogu on fondist kasutamiseks välja pakkunud.

[…]“.

3 Määruse nr 806/2014 artikkel 7 „Ülesannete jaotus ühtse kriisilahenduskorra raames“ sätestab:

„1. Kriisilahendusnõukogu vastutab ühtse kriisilahenduskorra tulemusliku ja järjepideva toimimise eest.

2. Kriisilahendusnõukogu vastutab artikli 31 lõikes 1 osutatud sätteid järgides kriisilahenduse kavade koostamise ja kõigi selliste otsuste vastuvõtmise eest, mis on seotud järgmiste ettevõtjate või konsolideerimisgruppide kriisilahendusega:

a) artiklis 2 osutatud ettevõtjad, mis ei kuulu konsolideerimisgruppi, ja konsolideerimisgrupid,
   i) mida peetakse [nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63),] artikli 6 lõikes 4 kohaselt oluliseks, või
   ii) mille puhul EKP on otsustanud määruse […] nr 1024/2013 artikli 6 lõike 5 punkti b kohaselt teostada ise vahetult kõiki asjakohaseid õigusi, ning

b) muud piiriülesed konsolideerimisgrupid.

3. Ilma et see piiraks kriisilahendusnõukogu sellistest ülesannetest tulenevaid kohustusi, mis talle on käesoleva määrusega antud, täidavad liikmesriikide kriisilahendusasutused muude kui artiklis 2 osutatud ettevõtjate ja konsolideerimisgruppide puhul järgmisi ülesandeid ja vastutavad nende täitmise eest:

[…]

4. Kui see on käesoleva määruse kohaste kõrgete kriisilahendusstandardite järjepidevaks järgimiseks vajalik, võib kriisilahendusnõukogu:

[…]

b) otsustada igal ajal, eelkõige kui tema poolt punkti a kohaselt antud hoiatusega piisavalt ei tegeleta, omal algatusel pärast asjaomase liikmesriigi kriisilahendusasutusega konsulteerimist või asjaomase liikmesriigi kriisilahendusasutuse taotlusel teostada vahetult kõiki käesoleva määruse kohaseid asjaomaseid õigusi ja seda ka seoses käesoleva artikli lõikes 3 osutatud ettevõtja või konsolideerimisgrupiga.

5. Olenemata käesoleva artikli lõikest 3 võivad osalevad liikmesriigid otsustada, et kriisilahendusnõukogu teostab kõiki talle käesoleva määrusega antud asjaomaseid õigusi ja kohustusi seoses muude kui lõikes 2 osutatud ettevõtjate ja konsolideerimisgruppidega, kelle püsiv tegevuskoht on nende territooriumil. […]“

4 Määruse nr 806/2014 artikkel 18 „Kriisilahendusmenetlus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kriisilahendusnõukogu võtab artikli 7 lõikes 2 osutatud ettevõtjate ja konsolideerimisgruppide ning artikli 7 lõike 4 punktis b ja lõikes 5 osutatud ettevõtjate ja konsolideerimisgruppide jaoks, kui nende lõigete kohaldamise tingimused on täidetud, kriisilahendusskeemi käesoleva artikli lõike 6 kohaselt vastu ainult siis, kui ta hindab oma täitevistungil pärast neljanda lõigu kohase teatise kättesaamist või omal algatusel, et järgmised eeltingimused on täidetud:

a) ettevõtja on maksejõuetu või jääb tõenäoliselt maksejõuetuks;

b) võttes arvesse ajastust ja muid asjakohaseid asjaolusid, puudub põhjendatud väljavaade, et mõni ettevõtja suhtes võetav alternatiivne erasektoripoolne meede, sealhulgas krediidiasutuste või investeerimisühingute kaitseskeemi meetmed, või järelevalvemeede, sealhulgas varase sekkumise meetmed või asjaomaste kapitaliinstrumentide allahindamine või konverteerimine kooskõlas artikliga 21, aitaks ettevõtja maksejõuetust mõistliku aja jooksul ära hoida;

c) kriisilahendusmeede on vajalik avaliku huvi seisukohast vastavalt lõikele 5.

Esimese lõigu punktis a viidatud eeltingimust hindab EKP pärast kriisilahendusnõukoguga konsulteerimist. Kriisilahendusnõukogu võib sellise hinnangu oma täitevistungil anda ainult siis, kui ta on EKP-le oma kavatsusest eelnevalt teada andnud ja kui EKP ei annakolme kalendripäeva jooksul arvates teate kättesaamisest seda hinnangut ise. EKP esitab kriisilahendusnõukogule viivitamata kogu vajaliku teabe, mida kriisilahendusnõukogu selle hindamise läbiviimiseks nõuab.

Kui EKP hindab, et esimese lõigu punktis a sätestatud eeltingimus on esimeses lõigus osutatud ettevõtja või konsolideerimisgrupi puhul täidetud, edastab ta hindamise tulemuse viivitamata komisjonile ja kriisilahendusnõukogule.

Esimese lõigu punktis b viidatud eeltingimust hindab kriisilahendusnõukogu oma täitevistungil või, kui see on kohaldatav, liikmesriigi kriisilahendusasutus tihedas koostöös EKPga. EKP võib kriisilahendusnõukogule või asjaomastele liikmesriikide kriisilahendusasutustele samuti teatada, et tema hinnangul on punktis b sätestatud eeltingimus täidetud.

2. Ilma et see piiraks juhtumeid, mille puhul EKP on otsustanud kooskõlas määruse […] nr 1024/2013 artikli 6 lõike 5 punktiga b vahetult täita krediidiasutuste järelevalvega seotud ülesandeid, lõike 1 kohase teatise saamise korral, või kui kriisilahendusnõukogu kavatseb anda artikli 7 lõikes 3 osutatud ettevõtja või konsolideerimisgrupi suhtes omal algatusel lõike 1 kohase hinnangu, edastab kriisilahendusnõukogu oma hindamise tulemuse viivitamata EKP-le.

[…]

4. Lõike 1 punkti a kohaldamisel käsitatakse ettevõtjat maksejõuetuna või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävana, kui tema puhul esineb üks või mitu järgmistest asjaoludest:

a) ettevõtja rikub või on objektiivseid tõendeid, mis toetavad järeldust, et krediidiasutus või investeerimisühing rikub lähiajal tegevusloa kehtimise nõudeid viisil, mis õigustaks tegevusloa kehtetuks tunnistamist EKP poolt, sealhulgas põhjusel, et krediidiasutuse või investeerimisühingu kahjum või tõenäoline kahjum ammendab kõik tema omavahendid või olulise osa nendest;

b) ettevõtja vara ei kata kohustusi või on objektiivseid tõendeid, mis toetavad järeldust, et ettevõtja vara ei kata lähiajal kohustusi;

c) ettevõtja ei suuda või on objektiivseid tõendeid, mis toetavad järeldust, et ettevõtja lähiajal ei suuda oma võlgu või muid kohustusi tasuda nende sissenõutavaks muutumisel;

d) vajatakse erakorralist avaliku sektori finantstoetust […]

5. Käesoleva artikli lõike 1 punkti c kohaldamisel käsitatakse kriisilahenduse meedet avaliku huvi seisukohast vajalikuna, kui see on vajalik ühe või mitme artiklis 14 viidatud kriisilahenduse eesmärgi saavutamiseks ja see on nende eesmärkidega proportsionaalne ning ettevõtja lõpetamine ja likvideerimine tavalises maksejõuetusmenetluses ei aitaks kriisilahenduse eesmärke samavõrra saavutada.

6. Kui kõik lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võtab kriisilahendusnõukogu vastu kriisilahendusskeemi. Kriisilahendusskeemiga:

a) algatatakse ettevõtja kriisilahenduse menetlus;

b) määratakse kindlaks kriisilahendusmenetluses oleva krediidiasutuse või investeerimisühingu puhul kasutatavad kriisilahenduse vahendid, millele on osutatud artikli 22 lõikes 2, eelkõige kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise vahendi kasutamisel artikli 27 lõigete 5 ja 14 alusel tehtavad erandid;

c) määratakse kindlaks fondi kasutamine kriisilahenduse meetme toetamiseks kooskõlas artikliga 76 ja artikli 19 kohaselt tehtava komisjoni otsusega.

7. Vahetult pärast kriisilahendusskeemi vastuvõtmist edastab kriisilahendusnõukogu selle komisjonile.

24 tunni jooksul pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu on kriisilahendusskeemi edastanud, kinnitab komisjon kriisilahendusskeemi või esitab selle kohta vastuväiteid kaalutlusõigust kätkevates aspektides, mida käesoleva lõike kolmas lõik ei hõlma.

12 tunni jooksul pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu on kriisilahendusskeemi edastanud, võib komisjon teha nõukogule ettepaneku:

a) esitada kriisilahendusskeemi kohta vastuväited põhjendusega, et kriisilahendusnõukogu vastu võetud skeem ei vasta lõike 1 punktis c osutatud avaliku huvi kriteeriumile;

b) kiita kriisilahendusnõukogu kriisilahendusskeemis ettenähtud fondi summa oluline muutmine heaks või esitada selle kohta vastuväide.

Kolmanda lõigu kohaldamisel teeb nõukogu otsuse lihthäälteenamusega.

Kriisilahendusskeem võib jõustuda ainult siis, kui nõukogu ega komisjon ei ole selle kohta 24 tunni jooksul pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu selle edastas, vastuväiteid esitanud.

[…]

9. Kriisilahendusnõukogu tagab, et asjaomased liikmesriikide kriisilahendusasutused võtavad kriisilahendusskeemi elluviimiseks vajaliku kriisilahenduse meetme. Kriisilahendusskeem adresseeritakse asjaomastele liikmesriikide kriisilahendusasutustele ja selles antakse neile juhiseid ning kriisilahendusasutused võtavad kõik vajalikud meetmed, et rakendada kriisilahendusskeem vastavalt artiklile 29, kasutades kriisilahendusõigusi. Kui antakse riigiabi või fondi abi, tegutseb kriisilahendusnõukogu kooskõlas otsusega, mille komisjon on selle riigiabi kohta teinud.

[…]“.

5 Määruse nr 806/2014 artikkel 86 „Euroopa Kohtusse kaebamine“ sätestab:

„1. Euroopa Liidu Kohtule võib esitada hagi vastavalt [ELTL] artiklile 263, et vaidlustada apellatsioonikomisjoni otsus, või kriisilahendusnõukogu otsus, kui puudub apellatsioonikomisjonile edasikaebamise õigus.

2. Liikmesriigid ja liidu institutsioonid, samuti kõik füüsilised ja juriidilised isikud, võivad vastavalt [ELTL] artiklile 263 esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi kriisilahendusnõukogu otsuse vastu.

3. Kui kriisilahendusnõukogul on toimingu tegemise kohustus, kuid ta ei tee otsust, võib vastavalt [ELTL] artiklile 265 esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi tegevusetuse koht.

4. Kriisilahendusnõukogu võtab vajalikud meetmed Euroopa Liidu Kohtu otsuse täitmiseks.“

Kohtuvaidluse taust

6 ABLV Bank, kes on apellant kohtuasjas C-551/19 P, on Lätis asuv krediidiasutus ja kontserni ABLV emaettevõtja. ABLV Bank Luxembourg on Luksemburgis asuv krediidiasutus ja kontserni ABLV tütarettevõtja, mille ainuaktsionär on ABLV Bank.

7 Kohtuasja C-552/19 P apellandid E. Bernis, O. Fiļs, OF Holding ja Cassandra Holding Company on kas otsesed või kaudsed ABLV Banki aktsionärid.

8 ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi käsitati olulistena määruse nr 1024/2013 artikli 6 lõike 4 tähenduses ning nad allusid seetõttu ühtse järelevalvemehhanismi raames EKP järelevalve alla.

9 United States Department of the Treasury (Ameerika Ühendriikide rahandusministeerium) teatas Financial Crimes Enforcement Networki kaudu 13. veebruaril 2018 oma kavatsusest võtta erimeetmeid, et takistada ABLV kontserni juurdepääs finantssüsteemile Ühendriikide dollarites.

10 EKP pöördus 18. veebruaril 2018 Finanšu un kapitāla tirgus komisija (finants- ja kapitaliturgude komisjon, Läti, edaspidi „CMFC“) kui Läti kriisilahendusasutuse poole, et peatada ABLV Banki rahaliste kohustuste maksed. EKP palus Commission de surveillance du secteur financier'l (rahandussektori järelevalvekomisjon, Luksemburg), kes on Luksemburgi kriisilahendusasutus, võtta sarnased meetmed ABLV Bank Luxembourgi suhtes.

11 EKP teatas 22. veebruaril 2018 kriisilahendusnõukogule oma kavatsusest hinnata seda, kas ABLV Bank ja ABLV Bank Luxembourg on maksejõuetud või tõenäoliselt jäävad maksejõuetuks, et kriisilahendusnõukoguga sel teemal konsulteerida, nagu on ette nähtud määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 teises lõigus.

12 EKP tegi 23. veebruaril 2018 järelduse, et ABLV Bank ja ABLV Bank Luxembourg on maksejõuetud või jäävad tõenäoliselt maksejõuetuks määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punkti a tähenduses. EKP koostatud hinnang ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi olukorra kohta edastati kriisilahendusnõukogule samal päeval. Need on vaidlusalused aktid.

13 Samal päeval leidis kriisilahendusnõukogu vastavalt ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi kohta tehtud kahes otsuses, et vaatamata EKP hinnangutele nende krediidiasutuste maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta, ei ole vaja nende suhtes rakendada kriisilahendusskeemi, kuna nende eripärasid ning finants- ja majanduslikku olukorda arvestades ei olnud avaliku huvi seisukohast vajalik kriisilahenduse meede määruse artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punkti c ja artikli 18 lõike 5 tähenduses.

14 Kriisilahendusnõukogu otsused tehti nende adressaatidele, st CMFC-le ja rahandussektori järelevalvekomisjonile teatavaks samal päeval, st 23. veebruaril 2018.

15 ABLV Banki aktsionärid alustasid 26. veebruaril 2018 menetlust selle apellandi likvideerimise läbiviimiseks ning esitasid CMFC-le taotluse vabatahtliku likvideerimiskava heakskiitmiseks.

16 EKP tegi 11. juulil 2018 otsuse võtta ABLV Bankilt tegevusluba, olles saanud CMFC-lt sellekohase ettepaneku.

Hagi Üldkohtus ja vaidlustatud kohtumäärused

17 Üldkohtu kantseleisse 3. mail 2018 saabunud hagiavaldustega esitasid esiteks kohtuasja C-551/19 P apellant ja teiseks kohtuasja C-552/19 P apellandid hagid vaidlusaluste aktide tühistamiseks. Need kaks hagiavaldust registreeriti kohtuasjadena T-281/18 ja T-283/18.

18 Samuti esitasid esiteks kohtuasja C-551/19 P apellant ja teiseks kohtuasja C-552/19 P apellandid Üldkohtu kantseleisse 3. mail 2018 ka hagiavaldused, milles nad palusid tühistada käesoleva kohtuotsuse punktis 13 viidatud kriisilahendusnõukogu 23. veebruari 2018. aasta otsused. Need kaks hagi registreeriti kohtuasjadena T-280/18 ja T-282/18 ning on Üldkohtu menetluses.

19 Käesoleva kohtuotsuse punktis 17 nimetatud hagide põhjendamiseks esitasid apellandid kümme täpselt sama väidet, millest esimene puudutas maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kriteeriumi väära hindamist, teine õiguse olla ära kuulatud ja muude seotud õiguste rikkumist, kolmas põhjendamiskohustuse rikkumist, neljas asjaolu, et toimiku kõiki asjasse puutuvate aspekte ei uuritud täielikult ja erapooletult, viies proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, kuues võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist, seitsmes omandiõiguse ja ettevõtlusvabaduse rikkumist, kaheksas *nemo auditur*-põhimõtte rikkumist, üheksas võimu kuritarvitamist ja kümnes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 rikkumist.

20 Eraldi dokumendiga esitas EKP mõlema hagi suhtes vastuvõetamatuse vastuväite, mis koosnes kahest osast.

21 Esimesena väitis EKP, et vaidlusalused aktid kujutavad endast üksnes ettevalmistavaid meetmeid ja neis antud hinnang faktilistele asjaoludele ei olnud siduv. Ta lisab, et määrus nr 806/2014 ei näe ette võimalust esitada maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta antud hinnangu peale tühistamishagi. Lõpuks meenutas EKP, et apellandid olid esitanud tühistamishagid kriisilahendusnõukogu otsuste peale, mistõttu võis tugineda vaidlusalustes aktides väidetavalt sisalduvatele õigusnormi rikkumistele nende hagide raames ja see tagab apellantidele piisava kohtuliku kaitse.

22 Teisena väitis EKP, et vaidlusalused aktid ei puuduta apellante otseselt.

23 Üldkohus nõustus vaidlustatud kohtumäärustega selle vastuvõetamatuse vastuväitega ja jättis seetõttu mõlemad hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

24 Sellega seoses meenutas Üldkohus kõigepealt, et tühistamishagi saab esitada ainult aktide peale, mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve puudutaval viisil, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras, ning et sisemenetluse eri staadiumides tehtud aktide puhul on vaidlustatavad üldjuhul ainult aktid, millega määratakse menetluse lõpus lõplikult kindlaks institutsiooni seisukoht, ja nendeks ei ole vahepealsed meetmed, mille eesmärk on vaidlusalused aktid ette valmistada; seejärel tuvastas Üldkohus, et vaidlusalused aktid on ettevalmistavad meetmed menetluses, mis peab võimaldama kriisilahendusnõukogul teha positiivne või negatiivne otsus asjaomaste krediidiasutuste kriisilahenduse kohta, ja seega ei saa nende peale esitada tühistamishagi.

Poolte nõuded

25 Apellant kohtuasjas C-551/19 P paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtumäärus;

– tunnistada tühistamishagi vastuvõetavaks;

– saata asi tagasi Üldkohtule tühistamishagi lahendamiseks ja

– mõista EKP-lt välja esimese kohtuastme ja apellatsiooniastme kohtukulud.

26 Apellandid kohtuasjas C-552/19 P paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtumäärus;

– tunnistada tühistamishagi vastuvõetavaks;

– saata asi tagasi Üldkohtule tühistamishagi lahendamiseks ja

– mõista EKP-lt välja esimese kohtuastme ja apellatsiooniastme kohtukulud.

27 EKP palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebused tervikuna ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata või teise võimalusena jätta need osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatuse tõttu rahuldamata ning mõista kohtukulud välja apellantidelt.

28 Komisjon, kes astus menetlusse EKP nõuete toetuseks, palub, et apellatsioonkaebused jäetaks põhjendamatuse tõttu rahuldamata ja et Euroopa Kohus asendaks vaidlustatud kohtumääruste punktis 34 esitatud arutluskäigu, „selgitades, et EKP hinnang maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta on apodiktiline, ning seda peavad järgima kriisilahendusnõukogu ja komisjon juhul, kui pärast muude kriisilahendustingimuste hindamist kriisilahendusnõukogu, komisjoni ja vajaduse korral ka nõukogu poolt võetakse lõpuks kriisilahendusmeede“.

29 Euroopa Kohtu presidendi 24. septembri 2019. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-551/19 ja C-552/19 menetluse kirjaliku ja suulise osa ning kohtuotsuse huvides.

Apellatsioonkaebus

30 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab kohtuasja C-551/19 P apellant kaks väidet, mis on identsed kahe väitega, mille esitasid oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kohtuasja C-552/19 P apellandid.

31 Esimeses väites leiavad apellandid, et Üldkohus rikkus õigusnormi ja ELTL artiklit 263, kuna ta ei tuginenud vaidlustatud kohtumäärustes otsustele, mille EKP tegelikult vastu võttis, kuigi ta oleks pidanud hindama hagide vastuvõetavust EKP poolt käesolevas asjas antud hinnangu laadi arvestades. Teises väites kinnitavad nad, et käsitletavates kohtumäärustes on tuginetud ka määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 väärale tõlgendusele.

32 Kõigepealt tuleb enne kummagi väite üksikasjaliku analüüsi juurde asumist märkida, et EKP arvates on apellatsioonkaebused tervikuna ilmselgelt põhjendamatud, kuna need väited on edutud. Nimelt tuvastas Üldkohus vaidlustatud kohtumäärustes üksnes kõrvalmärkusena, et vaidlusalustes aktides antud hinnangud maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta ei ole siduvad. Sellega seoses esitab EKP neli argumenti. Esiteks, kuna Üldkohus tuvastas, et vaidlusalused aktid on ettevalmistavad meetmed ja apellandid sellele hinnangule vastu ei vaielnud, ei ole ELTL artikli 263 kohaldamise seisukohast tähtsust sellel, et EKP hinnangud ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta ei ole kriisilahendusnõukogu jaoks siduvad. Teiseks ei vaidle apellandid vastu Üldkohtu hinnangule, et vaidlusaluste aktidega nende õiguslikku olukorda ei muudetud. Kolmandaks on küsimus, kas EKP hinnangud ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta on kriisilahendusnõukogule siduvad või mitte, käesoleval juhul teoreetiline ega mõjuta vaidluse sisu. Neljandaks jättis Üldkohus hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ka seetõttu, et ta võttis vastavalt ELTL artiklile 263 lisaks arvesse apellantide esitatud hagisid kohtuasjades T-280/18 ja T-282/18 ning apellandid sellele hinnangule vastu ei vaielnud.

33 Käesolevas asjas piisab, kui märkida, et kuna Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtumääruste punktis 49, et vaidlusalused aktid on ettevalmistavad aktid, mis ei muuda apellantide õiguslikku olukorda – kuivõrd EKP andis nendes faktilise hinnangu ABLV Banki ja tema tütarettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise küsimuses, mis ei olnud aga sugugi kohustuslik, kuid mis oli käesoleval juhul kriisilahendusnõukogu niisuguste otsuste aluseks, milles asuti seisukohale, et avaliku huvi seisukohast ei ole vaja kriisilahendusmeedet võtta – on erinevalt sellest, mida väidab EKP, selgelt nende kohtumääruste aluseks seisukoht, et EKP antud maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise hinnangud ei ole kriisilahendusnõukogule siduvad.

34 Sellest tuleneb, et apellatsioonkaebust ei saa ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta põhjusel, et apellantide väited on edutud, mistõttu tuleb neid väiteid üksteise järel analüüsida.

Esimene väide

Poolte argumendid

35 Esimeses väites, mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, väidavad apellandid, et Üldkohus ei eristanud küsimust, kas EKP-l oli õigus anda siduv hinnang, küsimusest, kas käesoleval juhul oli EKP poolt vaidlusalustes aktides antud hinnang siduvate tagajärgede tekitamisele suunatud. Nad leiavad sisuliselt, et Üldkohus ei jätnud vaidlustatud kohtumäärustes hagisid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata mitte EKP vastu võetud vaidlusaluste aktide laadi arvestades, vaid niisuguste aktide laadi arvestades, mille EKP oleks pidanud vastu võtma vastavalt määruse nr 806/2014 artikli 18 tõlgendusele, mida Üldkohus õigeks pidas. Viimati nimetatud sätte tõlgenduse kohaselt, mida pooldavad apellandid, on aga juhul, kui ametiasutus võtab vastu siduva akti – kuna ta leiab, et see siduv laad tuleneb õigusnormidest –, selle akti peale esitatav tühistamishagi vastuvõetav, sest küsimus, kas niisuguse akti vastuvõtmine on õiguspärane, puudutab hagi sisulist hindamist, mitte selle vastuvõetavust.

36 Selleks et tõendada, et vaidlusaluste aktide näol võttis EKP käesolevas asjas olenemata määruse nr 806/2014 artikli 18 õigest tõlgendusest tegelikult vastu siduvad aktid, mille peale saab esitada tühistamishagi, tuginevad apellandid mitmele asjaolule, näiteks sellele, et EKP ei piirdunud vaid

faktiliste andmete edastamisega kriisilahendusnõukogu hilisema otsuse ettevalmistamiseks, samuti sellele, et EKP ise märkis nii vaidlusalustes aktides kui ka nende kohta tehtud avalikus teadaandes, et ta hindas ettevõtja maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punkti a alusel, ning sellele, et EKP hinnang edastati asjasse puutuvatele pangandusasutustele, nagu ka Üldkohtu analüüsile tribunal d'arrondissement de Luxembourgi (Luksemburgi piirkondlik kohus) 9. märtsi 2018. aasta kohtuotsuse kohta, millele vaidlustatud kohtumäärustes viidati.

37 EKP vaidleb apellantide argumentidele vastu, leides esimese võimalusena, et esimene väide on vastuvõetamatu, kuna selles ei ole täpsustatud vaidlustatud kohtumääruste neid osasid, millele vastu vaieldakse, ning teise võimalusena, et need argumendid ei ole põhjendatud. Viimati nimetatud küsimuses toetab teda komisjon, kes väidab, et ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise hindamine on ettevalmistav meede.

Euroopa Kohtu hinnang

38 Mis puudutab esimese väite vastuvõetavust, siis tuleb täheldada, et kui lugeda selle väite toetuseks esitatud erinevaid argumente, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktides 35 ja 36, on erinevalt EKP väidetust apellantide viidatud õigusnormi rikkumine selgelt identifitseeritav, mistõttu on see väide vastuvõetav.

39 Seevastu tuleb tõdeda, et Üldkohtu selle arutluskäigu suhtes esitatud kriitika ei ole põhjendatud. Nimelt, nagu see kohus õigesti meenutas, tuleneb kohtupraktikast, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel võib füüsiline või juriidiline isik vaidlustada üksnes siduvaid õiguslikke tagajärgi tekitavaid akte, mis mõjutavad tema huve, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda (vt selle kohta 11. novembri 1981. aasta kohtuotsus IBM *vs.* komisjon, 60/81, EU:C:1981:264, punkt 9; 12. septembri 2006. aasta kohtuotsus Reynolds Tobacco jt *vs.* komisjon, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punkt 54, ja 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus International Management Group *vs.* komisjon, C-183/17 P ja C-184/17 P, EU:C:2019:78, punkt 51). Vaidlustatavateks aktideks on niisiis põhimõtteliselt meetmed, mis kinnitavad haldusmenetluse lõppedes institutsiooni lõpliku seisukoha ja tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve puudutaval viisil, ning nende hulka ei kuulu vahemeetmed, mille eesmärk on valmistada ette lõplik otsus ja mis selliseid tagajärgi ei tekita (18. novembri 2010. aasta kohtuotsus NDSHT *vs.* komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika). Seetõttu ei ole vahemeetmed, mis väljendavad institutsiooni hinnangut ja mille eesmärk on valmistada ette lõplik otsus, põhimõtteliselt aktid, mille peale võib esitada tühistamishagi (vt selle kohta 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Deutsche Post ja Saksamaa *vs.* komisjon, C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, punkt 50, ning 15. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Stichting Woonpunt jt *vs.* komisjon, C-415/15 P, EU:C:2017:216, punkt 44).

40 Selleks et teha kindlaks, kas vaidlusalused aktid on käsitatavad ettevalmistavate aktidena, nagu otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtumäärustes, või vaidlustatavate aktidena ELTL artikli 263 tähenduses, nagu väidavad apellandid, tuleb vaadelda nende aktide olemust (vt selle kohta 18. novembri 2010. aasta kohtuotsus NDSHT *vs.* komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika) ja nende vastuvõtja – antud juhul EKP – tahet (vt selle kohta 17. juuli 2008. aasta kohtuotsus Athinaïki Techniki *vs.* komisjon, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punkt 42, ja 26. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus Internationaler Hilfsfonds *vs.* komisjon, C-362/08 P, EU:C:2010:40, punkt 52).

41 Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud, et akti olemuse vaatlemine eeldab selle mõju hindamist objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu asjasse puutuva akti sisu, võttes vajaduse korral arvesse akti vastuvõtmise konteksti ning liidu institutsiooni, organi või asutuse volitusi, kes akti vastu on võtnud (vt selle kohta 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ungari *vs.* komisjon, C-31/13 P, EU:C:2014:70, punkt 55, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik *vs.* komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530, punkt 47), kusjuures neid volitusi ei tule mõista abstraktselt, vaid kui elemente, mis võivad aidata

kaasa akti sisu konkreetsele analüüsile, mis on keskse tähtsusega ja möödapääsmatu (vt selle kohta 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Rumeenia *vs.* komisjon, C-599/15 P, EU:C:2017:801, punktid 49, 51, 52 ja 55).

42 Kuna apellantide esimese väite keskmes on EKP tahe vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel, tuleb lisaks märkida, et Euroopa Kohus rõhutas, et kuigi kohtupraktikast nähtub, et subjektiivset kriteeriumi, mis on seotud tahtega, mis viis vaidlusaluse akti andjaks oleva liidu institutsiooni, organi või asutuse selle vastuvõtmiseni, võib arvesse võtta, saab sellel subjektiivsel kriteeriumil olla üksnes täiendav roll võrreldes eelmises punktis nimetatud objektiivsete kriteeriumidega ning järelikult ei saa sellele omistada suuremat tähtsust kui objektiivsetele kriteeriumidele ega seada kahtluse alla hinnangut vaidlustatud aktist tuleneva mõju kohta (21. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs.* Esso Raffinage, C-471/18 P, EU:C:2021:48, punkt 65).

43 Ent Üldkohus järgis selgelt seda kohtupraktikat, kui ta analüüsis vaidlustatud kohtumääruste punktides 33–36 üksikasjalikult vaidlusaluste aktide olemust, võttes nende aktide sisu konkreetsele analüüsile kaasaaitavate elementidena muu hulgas arvesse EKP volitusi siis, kui tal tuleb hinnata ettevõtja maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist vastavalt määruse nr 806/2014 artiklile 18, võrreldes volitustega, mis antakse selle artikliga kriisilahendusnõukogule siis, kui talle edastatakse selline hinnang. Lisaks leidis ta nende kohtumääruste punktis 47, et EKP tahe vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel ei sea kahtluse alla nende ettevalmistavat laadi. See analüüsimeetod on kooskõlas eelmises punktis meenutatud kohtupraktikaga, mille kohaselt on akti, mille peale on hagi esitatud, vastuvõtja tahe üksnes täiendav asjaolu selle kindlakstegemisel, kas akt on vaidlustatav või mitte.

44 Järelikult heidavad apellandid Üldkohtule ekslikult ette, et viimane tugines *in abstracto* mittesiduvale aktile, mille EKP pidi määruse nr 806/2014 artikli 18 tõlgenduse kohaselt vastu võtma, ja mitte tema poolt tegelikult võetud meetmetele.

45 Apellandid püüavad seada kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 43 mainitud Üldkohtu hinnanguid eelduse toel, et mis tahes ametiasutuse hinnang on siduv, välja arvatud juhul, kui see asutus näitab selgelt, et see hinnang seda ei ole. Nad selgitavad aga, et EKP ise märkis nii vaidlusalustes aktides kui nende kohta tehtud avalikus teadaandes, et ta hindas ettevõtja maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist vastavalt määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktile a. Apellandid toovad esile ka mitu muud asjaolu, näiteks EKP hinnang proportsionaalsusele – mis eeldab, et otsus, millega selline hinnang antakse, tekitab siduvaid õiguslikke tagajärgi –, vaidlusalustest aktidest avalikkusele teadaandmine ja nende edastamine asjasse puutuvatele krediidiasutustele, või ka avalik kinnitus, et nende krediidiasutuste likvideerimine oli vältimatu. Samuti märgivad apellandid, et Üldkohus tõlgendas vääralt mõistet „siduv“ analüüsis, mille ta esitas Tribunal d'arrondissement de Luxembourgi (Luksemburgi piirkondlik kohus) 9. märtsi 2018. aasta kohtuotsuse kohta, sest see mõiste tähendab selle määruse artikli 18 kontekstis tegelikult, et kriisilahendusnõukogu on seotud EKP hinnanguga ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta, mistõttu ei saa kriisilahendusnõukogu võtta kriisilahendusmeedet, kui EKP on järeldanud, et asjasse puutuv krediidiasutus ei ole maksejõuetu ega tõenäoliselt maksejõuetuks jäämas, ning vastupidi, ta on kohustatud selle meetme võtma, kui EKP tuvastab, et esineb selline maksejõuetus või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämine.

46 Kuid eeldus, mille tunnustamist apellandid soovivad, läheks vastuollu nõudega, et konkreetse akti olemasolu korral määratakse akti võimalik siduvus kindlaks selle olemuse ja vastuvõtja tahte alusel, mis on kooskõlas käesoleva kohtuotsuse punktides 40–42 meenutatud kohtupraktikaga. Lisaks piiraks see eeldus oluliselt artikli 263 ulatust, kuna selle kohaldamise korral tuleks liidu kohtul lähtuda põhimõttest, et liidu institutsioonide, organite või asutuste iga akt on oma olemuselt otsus, välja arvatud juhul, kui konkreetses aktis on sõnaselgelt märgitud, et see otsus ei ole. Veelgi enam, kui jätta nende institutsioonide, organite või asutuste hooleks kvalifitseerida ise oma aktid kas otsusteks või mitte, ning nõuda, et vastupidise märkimise korral on need aktid siduvad ja kujutavad endast seega

otsuseid, läheks selline eeldus vastuollu käesoleva kohtuotsuse punktis 39 viidatud kohtupraktikaga, mille kohaselt ei ole oluline, kas liidu institutsioonid, organid ja asutused nimetavad akti „otsuseks“ (vt selle kohta 18. novembri 2010. aasta kohtuotsus NDSHT *vs.* komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Lisaks, kuigi on tõsi, et liidu institutsiooni, organi või asutuse iga otsus peab olema kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega, mille hulka kuulub proportsionaalsuse põhimõte (vt selle kohta 11. juuni 2009. aasta kohtuotsus Nijemeisland, C-170/08, EU:C:2009:369, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika) ning et seetõttu on palju õiguslikult siduvaid akte, mis sisaldavad proportsionaalsuse analüüsi, ei saa *a contrario* põhjenduskäiguga sellise analüüsi olemasolu muuta asjaoluks, mis kinnitab akti siduvust. Nimelt on täiesti võimalik, et asjasse puutuv ametiasutus analüüsib meetme proportsionaalsust mitmest staadiumist koosnevas haldusmenetluses, ilma et selle tõttu muutuks niisuguse akti olemus, mis peaks jääma vaheaktiks.

48 Samuti tuleb tagasi lükata apellantide argument vaidlusalustest aktidest avalikult teadaandmise ja nende asjasse puutuvatele krediidiasutustele edastamise kohta. Vaidlustatud kohtumääruste punktist 45 nähtub nimelt, et Üldkohus hinnangul neid „ei avaldatud, vaid EKP avaldas kaks teadaannet, mis ei ole mingil juhul [vaidlusalused] aktid“. Selline kaalutlus on aga osa faktiliste asjaolude hindamisest Üldkohtu poolt ning seda ei saa apellatsioonimenetluses kontrollida, välja arvatud juhul, kui tõendeid on moonutatud, mida apellandid ei ole väitnud (vt selle kohta 5. veebruari 2015. aasta kohtumäärus Kreeka *vs.* komisjon, C-296/14 P, ei avaldata, EU:C:2015:72, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks tuleb märkida, nagu tegi ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 63, et kui EKP avaldab pressiteate seoses hinnanguga ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta, ei tähenda see, et EKP soovib sellega muuta asjasse puutuva hinnangu siduvaks või et see hinnang on oma olemuselt siduv.

49 Mis puudutab argumenti, et EKP avalik kinnitus kõnealuste krediidiasutuste paratamatu likvideerimise kohta kinnitab vaidlusaluste aktide siduvust, siis tuleb märkida, et see ei põhine ei nende olemusel ega nende vastuvõtja tahtel. Lisaks ei tulenenud selline likvideerimine vastavalt Läti õigusele ABLV Banki puhul mitte nendest aktidest, vaid selle äriühingu aktsionäride otsusest, mis tehti pärast seda, kui kriisilahendusnõukogu oli otsustanud, et määruse nr 806/2014 alusel ei ole avaliku huvi seisukohast vajalik kohaldada ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi suhtes kriisilahendusmeedet.

50 Lõpuks tuleb tagasi lükata argument, mille kohaselt tugines Üldkohus – nagu väidetavalt nähtub eelkõige vaidlustatud kohtumääruste punktist 48 – määruse nr 806/2014 artikli 18 kontekstis mõiste „siduv“ väärale tõlgendusele. Nimelt esitas Üldkohus selles punktis vaid Tribunal d’arrondissement de Luxembourgi (Luksemburgi piirkondlik kohus) 9. märtsi 2018. aasta kohtuotsuse ühe põhjenduse, milles on sõnaselgelt leitud, et „pooled [olid] ühel nõul selles, et [nimetatud] määruse raames antud EKP ja kriisilahendusnõukogu hinnangud ja seisukohad ei ole käesolevat nõuet läbivaatavale kohtule siduva“, täheldades seejärel, et ka apellantide endi sõnul on hinnang maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta vaid faktiline hinnang, millel puuduvad õiguslikud tagajärjed.

51 Eeltoodust tuleneb, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

52 Teises väites kinnitavad apellandid, et vaidlustatud kohtumäärused põhinevad määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 vääral tõlgendusel. Teine väide koosneb sisuliselt kahest argumentide rühmast, mis puudutavad esiteks artikli 18 tõlgendamist kitsalt, mille tõttu Üldkohus järeldas, et vaidlusalused aktid ei ole vaidlustatavad aktid ELTL artikli 263 tähenduses, ning teiseks Üldkohtu viga, kui ta tuvastas, et nende aktidega ei muudetud ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi olukorda.

53 EKP, keda toetab komisjon, väidab, et teine väide on põhjendamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

54 Enne kui analüüsida apellantide poolt teise väite raames esitatud kahte argumentide rühma, tuleb esitada teatud sissejuhatavad kaalutlused.

– *Sissejuhatavad kaalutlused*

55 Esimesena on oluline toonitada, et määrus nr 806/2014 sai alguse liidu seadusandja soovist ennetada 2008. aastal aset leidnud nn *subprimes* kriisi kordumist. Seetõttu on nimetatud määruse eesmärk vastavalt selle põhjendusele 8 kehtestada tõhusamad kriisilahendusmehhanismid, mis peaksid olema oluline vahend sellise kahju ärahoidmiseks, mida pankade maksejõuetus on minevikus tekitanud. Selline eesmärk eeldab otsuse tegemist kiirelt – mida näitavad selle määruse artiklis 18 ette nähtud lühikesed tähtajad –, et ei seataks ohtu finantsstabiilsust. Kirjeldatud eesmärki ei saa järelikult viimati nimetatud sätte tõlgendamisel tähelepanuta jätta, et teha kindlaks, kas EKP hinnang ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta kujutab endast kriisilahendusmenetluses vaidlustatavat akti, kuna sellise hinnangu otsusena tunnustamine võib oluliselt mõjutada selle menetluse kiirust.

56 Teisena tuleb märkida, et määruse nr 806/2014 artikli 86 lõikes 2 on ette nähtud, et liikmesriigid ja liidu institutsioonid, nagu ka kõik füüsilised ja juriidilised isikud võivad vastavalt ELTL artiklile 263 esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi kriisilahendusnõukogu otsuse peale, kusjuures viitega viimasele välistatakse muud liidu institutsioonid, organid või asutused. Seega ei mainita seal EKPd, eelkõige tema võimalikku hinnangut ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta, mis näib kinnitavat, et liidu seadusandja ei soovinud anda EKP-le selles valdkonnas otsustuspädevust. Lisaks võib kriisilahendusnõukogu poolt selle määruse artikli 18 lõike 6 alusel kriisilahendusskeemi vastu võtmise või selle skeemi mitte vastu võtmise otsuse peale esitada liidu kohtutele hagi, mille raames saab EKP hinnangut ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta kohtulikult kontrollida.

57 Apellantide esitatud kaht argumentide rühma tuleb analüüsida neid kaalutlusi arvesse võttes.

– *Esimene argumentide rühm, mis on seotud määruse nr 806/2014 artikli 18 tõlgendamisega*

58 Apellandid leiavad sisuliselt, et Üldkohus jättis määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 tõlgendamisel arvestamata selle sätte teise lõiguga, mistõttu asus Üldkohus vääralt seisukohale, et selles on ette nähtud lihtsalt EKP poolt faktiliste andmete mittesiduv edastamine kriisilahendusnõukogule ja et ainult viimane on pädev kindlaks tegema, kas selle sätte esimeses lõigus nimetatud kolm tingimust on täidetud. Apellandid lisavad, et maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise esinemine eeldab selle määruse artikli 18 lõikes 4 toodud mõiste määratlust arvestades õiguslikku analüüsi ja järeldust.

59 Apellandid heidavad Üldkohtule ette ka seda, et ta ei omistanud vaidlustatud kohtumääruste punktis 46 piisavalt tähtsust ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta antud hinnangu „funktsionaalsele võrdväärsusele“ ettevõtja tegevusloa kehtetuks tunnistamisega. Kuna Üldkohus ei tunnustanud järelevalveasutuse poolt ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta antava hinnangu siduvust, seab ta ohtu pangandus- ja kriisilahendussüsteemi ühtsuse, sest määruse nr 806/2014 artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et kriisilahendusasutus on seotud järelevalveasutuse hinnanguga ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta.

60 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et vastavalt määruse nr 806/2014 artikli 18 lõigetele 1 ja 6 peab kriisilahendusnõukogu võtma vastu kriisilahendusskeemi, mille peab seejärel selle määruse artikli 18 lõike 7 alusel heaks kiitma komisjon või vajaduse korral nõukogu, kuna selline meede saab nimelt jõustuda ainult siis, kui need institutsioonid ei ole selle meetme vastu. Lisaks saab kriisilahendusskeemi nimetatud määruse artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktide a–c kohaselt vastu võtta üksnes juhul, kui on täidetud kolm tingimust: ettevõtja on maksejõuetu või jääb tõenäoliselt maksejõuetuks, puudub põhjendatud väljavaade, et mõni muu meede aitaks maksejõuetuse mõistliku aja jooksul ära hoida, ning et kriisilahendusmeede on vajalik avaliku huvi seisukohast vastavalt sama määruse artikli 18 lõikele 5.

61 Seega tuleb kohe alustuseks rõhutada, nagu teevad ka EKP ja komisjon, et kuna kriisilahendusskeemi vastuvõtmine sõltub eelmises punktis nimetatud kolme tingimuse täitmisest ning et EKP hinnang ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta puudutab vaid esimest nendest tingimustest, ei saa see hindamine ette ära määrata kriisilahendusmenetluse tulemust, kuna see sõltub ka kahest ülejäänud tingimusest.

62 Mis puudutab esimest tingimust, siis annab määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 teine lõik EKP-le esmatähtsa rolli, isegi kui see ei ole ainutähtis, sest just tema peab üldjuhul hindama ettevõtja maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist. Ka kriisilahendusnõukogu võib selle hinnangu anda, kuid alles pärast seda, kui ta on sellest EKP-le enne teada andnud ja EKP ei ole kolme kalendripäeva jooksul alates teate kättesaamisest seda hinnangut ise andnud. EKP-l on seega eelispädevus sellise hinnangu andmisel, mis põhineb – nagu rõhutab komisjon – ekspertteadmistel, mis tal järelevalveasutusena on, sest kuivõrd EKP-l on oma selles rollis juurdepääs kogu teabele, mis on seotud ettevõtja usaldatavusnõuete täitmisega, on tal parim positsioon, et kindlaks teha selle määruse artikli 18 lõikes 4 määratletud maksejõuetus või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämine, kuivõrd selles määratluses viidatakse muu hulgas usaldatavusnõuete täitmise elementidele, nagu tegevusloa tingimused, vara ja kohustuste suhe või tekkinud või tulevikus tekkivad võlad, kui see tingimus on täidetud.

63 Seda tõlgendust kinnitab EKP-le määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 teise lõiguga pandud kohustus edastada kriisilahendusnõukogule viivitamata – juhul kui viimane kavatseb ise hinnata ettevõtja maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist – kogu tema väljanõutud vajalik teave. Mis puudutab aga kahte ülejäänud tingimust, mis on ette nähtud selle määruse artikli 18 lõike 1 esimeses lõigus, siis on kriisilahendusnõukogul ainupädevus otsustada, kas need tingimused on täidetud.

64 Lisaks kinnitab määruse nr 806/2014 põhjendus 26 EKP kui ühtse järelevalvemehhanismi raames tegutseva järelevalveasutuse ja kriisilahendusnõukogu kui kriisilahendusasutuse jaotatud pädevust krediidiasutuse maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise hindamisel, ning kriisilahendusnõukogu ainupädevust hinnata, kas kriisilahendusskeemi vastuvõtmiseks nõutavad muud tingimused on täidetud.

65 EKP roll piirdub seega määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud esimese tingimuse hindamisega ja selle hinnangu edastamisega kriisilahendusnõukogule või juhul, kui viimane on väljendanud oma soovi niisugune hindamine ise läbi viia, siis anda talle abi selle ülesande täitmisel.

66 Seega ei tekitanud käesolevas asjas EKP hinnang ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta iseenesest siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis mõjutaksid apellantide huve, tuues kaasa selge muutuse nende õiguslikus olukorras, kuna seda saab teha üksnes kriisilahendusskeemi vastuvõtmine, seejärel selle jõustumine ning kriisilahenduse vahendite rakendamine määruse nr 806/2014 artikli 22 lõike 2 tähenduses. Kriisilahendusmenetlust tuleb seega pidada mitmeetapiliseks haldusmenetluseks, milles osaleb palju asutusi ja mille puhul kohtulikule kontrollile selle määruse artikli 86 lõikes 2 tähenduses allub ainult lõpptulemus, mis tuleneb kriisilahendusnõukogu pädevuse kasutamisest.

67 Vastupidi sellele, mida väidavad apellandid, ei ole EKP poolt määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktis a nimetatud tingimusele antav hinnang siduv akt ja eriti ei tekita see kriisilahendusnõukogule selle hinnangu osas mingit seotud pädevust. Nimelt asub EKP oma hinnangus kas seisukohale, et ettevõtja on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämas – mille tagajärjel algatatakse selle määruse artiklis 18 ette nähtud menetlus –, või seisukohale, et ta seda ei ole – mille tagajärjel menetlust ei algatata. Miski selle sätte sõnastuses ei viita sellele, et kriisilahendusnõukogu jääb ühel või teise juhul ilma kaalutlusõigusest hinnata, kas kõnealune ettevõtja on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämas.

68 Nimelt ei ole eelmises punktis mainitud esimeses olukorras välistatud, et EKP edastatud hinnangut ja seda põhjendavat toimikut arvestades ei nõustu kriisilahendusnõukogu osaliselt või täielikult EKP analüüsiga või et ta leiab selles puuduse, mille ta peab heastama, et vältida hilisemat liidu kohtu kriitikat, kui esitatakse määruse nr 806/2014 artikli 86 lõikes 2 viidatud tühistamishagi. Sellega seoses tuleb rõhutada, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 62, et kui kriisilahendusnõukogu nii otsustab, on ta pädev hindama selle määruse artikli 18 lõike 1 esimeses lõigus nimetatud esimest tingimust ja ta saab seega selleks kasutada EKP poolt tema käsutusse antud dokumente.

69 Tõsi, tegelikkuses tähendab asjaolu, et EKP-l on ekspertteadmised ja asjasse puutuva ettevõtja usaldatavusnõuete täimist puudutav teave, et kriisilahendusnõukogu aktsepteerib tõenäoliselt tihti EKP hinnangut. Kuid nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 111, ei ole „mingit probleemi tunnistada, et EKP hinnangul võib olla *auctoritas* sõna klassikalises mõttes ja et kriisilahendusnõukogu ei saaks jätta seda arvesse võtmata ega selle sisu kriitiliselt mõtlemata tagasi lükata“, „[k]uid see ei tähenda, et sellel hinnangul oleks lisaks *potestas*, mis on sisemiselt omane juriidilistele otsustele, mis on kohustuslikud institutsioonidevahelistes suhetes, kui üks neist ei tohi sisulistes küsimustes kõrvale kalduda sellest, mida teine on otsustanud või lahendanud“.

70 Ka käesoleva kohtuotsuse punktis 67 mainitud teisel juhul ei ole kriisilahendusnõukogu EKP hinnanguga õiguslikult seotud. On tõsi, et kui viimane jõuab järeldusele, et asjaomane ettevõtja ei ole maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääv, ei anta kriisilahendusnõukogule mingit hinnangut ja kriisilahendusmenetlust ei algatata, sest määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 kolmandas lõigus on sätestatud, et EKP peab edastama oma hinnangu komisjonile ja kriisilahendusnõukogule ainult siis, kui ta leiab, et ettevõtja on maksejõuetu või jääb tõenäoliselt maksejõuetuks.

71 Hinnang, mille EKP annab määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktis a ette nähtud tingimusele, ei tekita seega kriisilahendusnõukogule siduvaid tagajärgi, seda enam, et kui viimane selle hinnangu saab, on tema ülesanne selle määruse artikli 18 lõike 1 esimese lõigu punktis b ette nähtud tingimuse analüüsimise raames ise hinnata, kas esineb põhjendatud väljavaade, et muud meetmed aitaksid ettevõtja maksejõuetust ära hoida.

72 Teiseks, mis puudutab apellantide argumente, mis põhinevad krediidiasutuste üle teostatava järelevalve ja kriisilahenduse eristamisel, siis tuleb märkida, samamoodi nagu seda tegi EKP, et EKP-l kui asutusel, kes teostab järelevalvet määruse nr 1024/2013 artikli 6 lõikes 4 nimetatud oluliste ettevõtjate ja konsolideerimisgruppide üle, käesolevas asjas ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi üle, on põhimõtteliselt parim positsioon ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise hindamiseks. Nagu meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 62, 68 ja 70, ei tulene määruse

nr 806/2014 artikli 18 lõikest 1 siiski EKP-le sellise hinnangu andmise ainupädevust, kuna selle võib anda ka kriisilahendusnõukogu pärast EKP-le sellest teatamist ja kui EKP ei anna oma hinnangut kolme kalendripäeva jooksul alates selle teate kättesaamisest.

73 Lisaks ei põhine EKP sekkumine määruse nr 806/2014 artiklis 18 ette nähtud menetluses mitte niivõrd järelevalve- ja kriisilahendusfunktsioonide eraldamisel kui eriteadmistel, mis sellel institutsioonil järelevalveasutusena on. Järelikult, isegi kui on tõsi, et pangandusalastes õigusnormides tehakse vahet krediidiasutuste järelevalve ja kriisilahenduse vahel ning et nendes eristatakse sel eesmärgil EKP ja kriisilahendusnõukogu ülesandeid, ei mõjuta see eristamine selle hinnangu laadi, mille EKP ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta annab ja mis jääb siiski ettevalmistavaks aktiks.

74 Seoses argumendiga, et hinnang ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta ja tegevusloa kehtetuks tunnistamine on funktsionaalselt võrdväärsed, tuleb meenutada, et vaidlustatud kohtumääruste punktis 46 rõhutas Üldkohus sellele argumendile vastates, et kuigi niisugune hinnang võib põhineda faktilisel hinnangul, et tegevusloa säilitamise tingimused ei ole määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 4 punkti a kohaselt enam täidetud, ei ole need kaks akti võrdväärsed.

75 Kuigi on tõsi, et määruse nr 806/2014 artikli 18 lõike 4 kohaselt loetakse ettevõtja maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks, kui ta on ühes või mitmes selles nimetatud olukorras, ei nõua ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta antav hinnang formaalselt otsust selle kohta, kas ettevõtja tegevusluba tuleb kehtetuks tunnistada. Sellest järeldub, et vastupidi apellantide väidetule ei tähenda eelmises punktis välja toodud argument sugugi, et hinnangu andmine ettevõtja maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta kuulub ainult ja tingimata EKP kui järelevalveasutuse pädevusse, mistõttu võib selle läbi viia ka kriisilahendusnõukogu kriisilahendusasutusena.

– Apellatsioonkaebuse teine argumentide rühm, mis on seotud muutusega ABLV Banki ja ABLV Luxembourgi õiguslikus olukorras

76 Apellandid esitavad selle kohta kolm argumenti.

77 Esiteks väidavad apellandid, et ABLV Banki ja ABLV Bank Luxembourgi olukorda muutis see, et EKP avaldas hinnangu nende ettevõtjate maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta. Kuid kõigepealt tuleb mainida, et apellandid ei esita selle kohta ühtegi täpsustust. Igal juhul, isegi kui ei ole välistatud, et see avaldamine mõjutas nende ettevõtjate olukorda eelkõige majanduslikust küljest, ei muutnud see seevastu mingil viisil nende õiguslikku olukorda.

78 Teiseks, mis puudutab apellantide argumenti vaidlustatud kohtumääruste punkti 47 kohta, siis piisab, kui märkida, et see põhineb selle punkti vääral tõlgendusel. Nimelt selleks, et lükata tagasi apellantide argument EKP veebisaidil avaldatu ja vaidlusaluste aktide sõnastuse väidetava erinevuse kohta, piirdus Üldkohus selles vaid meeldetuletusega, et nende määruste punktidest 32–36 tuleneb, et arvestades nende aktide sisu, tuleb need kvalifitseerida ettevalmistavateks meetmeteks.

79 Kolmandaks leiavad apellandid, et Üldkohus tugines vääralt kohtupraktikale, mis oli asjassepuutumatu, kuna see kehtis üksnes juhtude kohta, mil asjaomased aktid ei ole siduvad, mis aga käesoleval juhul nii ei ole.

80 Kuigi kohtupraktika, millele see argument viitab, on välja kujunenud teistsugustel asjaoludel kui need, mis on arutluse all käesolevas asjas, nagu väidavad apellandid, on see siiski asjakohane selle kindlakstegemisel, kas vaidlusalused aktid on vaidlustatavad aktid või mitte. Eelkõige on väär selle argumendi aluseks olev eeldus, et vaidlusalused aktid on siduvad, nagu nähtub käesoleva väite raames esitatud esimese argumentide rühma analüüsist.

– *Järeldus teise väite kohta*

81 Kuna teise väite raames esitatud apellantide kaks rühma argumente lükati tagasi, tuleb teine väide tagasi lükata.

Järeldus

82 Kuna apellatsioonkaebuste kummagi väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebused tervikuna rahuldamata jätta.

83 Mis puudutab komisjoni nõuet, et Euroopa Kohus selgitaks vaidlustatud kohtumääruste punkti 34 kahte aspekti, siis tuleb meenutada, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 40 ning Euroopa Kohtu kodukorra artiklitest 129 ja 132, mida kohaldatakse Euroopa Kohtu apellatsioonimenetlusele kodukorra artikli 190 alusel, tuleneb üheselt, et menetlusse astuja nõuete ese võib olla üksnes ühe poole nõuete täielik või osaline toetamine. Kuid paludes Euroopa Kohtul selgitada vaidlustatud kohtumääruste punkti 34, läheb komisjon kaugemale EKP nõuetest, kuna EKP palus üksnes apellatsioonkaebused rahuldamata jätta ja apellantidelt kohtukulud välja mõista. Seega tuleb komisjoni nõue jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Kohtukulud

84 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel, mida kohaldatakse artikli 184 lõike 1 alusel menetluses olevate apellatsioonkaebuste lahendamisel, kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud.

85 Kuna EKP on nõudnud kohtukulude väljamõistmist apellantidelt ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb EKP kohtukulud välja mõista apellantidelt ja jätta apellantide kohtukulud nende endi kanda. EKP nõuete toetuseks menetlusse astunud komisjoni kohtukulud tuleb jätta viimase enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Jätta apellatsioonkaebused rahuldamata.**

2. **Jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata Euroopa Komisjoni nõue asendada apellatsioonkaebuste esemeks olevate Euroopa Liidu Üldkohtu 6. mai 2019. aasta kohtumääruse ABLV Bank *vs.* EKP (T-281/18, EU:T:2019:296) ja 6. mai 2019. aasta kohtumääruse Bernis jt *vs.* EKP (T-283/18, ei avaldata, EU:T:2019:295) punkti 34 põhjenduskäik.**

3. **Mõista kohtuasja C-551/19 P kohtukulud välja ABLV Bank AS-lt.**

4. **Mõista kohtuasja C-552/19 P kohtukulud välja Ernests Berniselt, Oļegs Fiļsilt, OF Holding SIA-lt ja Cassandra Holding Company SIA-lt.**

5. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad